

ПРОБЛЕМА НИЗЬКОЇ ЯВКИ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

З кожним роком тенденція на низьку явку на президентських виборах стає все більш актуальною. У доповіді розглянуто проблематику та причинно-наслідкові зв'язки. Визначено основні підстави такої тенденції та їх вплив на політичне життя України.

Ключові слова: вибори, низька явка, політика.

Abstract

Every year, the tendency towards a low turnout in the presidential election is becoming more and more relevant. The report addresses the issues and causal relationships. The main reasons for such a tendency and their influence on the political life of Ukraine are determined.

Keywords: elections, low turnout, politics.

Вступ

В Конституції української держави йдеться, що «Україна є суверенна і незалежна, демократична <...> держава». Ключове слово тут – демократична. Головним інструментом демократії, її основним і загальноприйнятим механізмом у всьому світі є вибори. Саме під час виборів застосовують все більше і більше технологій, постійно спекулюють на цій темі, що ускладнює її незалежну оцінку та аналіз.

Найголовнішою умовою легітимності будь-яких виборів є їхня підтримка в народі; простіше кажучи, явка. З останньою в Україні з року в рік фіксується все більше і більше проблем: з кожним політичним циклом явка стає нижче.

Результати досліджень

Розглянемо, чому ж українці ігнорують вибори і що робити, щоб змотивувати населення все-таки відвідати виборчі дільниці. Відповідь на це питання проста: народ не вірить, що вибори можуть щось змінити. Нерідко від осіб старшого віку можна почути ряд тез, суть яких зводиться до однієї: «все життя голосую, а нічого не змінюється, більше голосувати не піду». При цьому носіями точно таких же ідей є і більшість молоді: за даними соціологічної компанії Research & Branding Group, близько 80% від загального числа що не йдуть на вибори – молоді люди. Не дивно, що, згідно з дослідженням центру «Нова Європа», проведеним спільно з Фондом Ебборта в 2017, лише 13% українських молодих людей цікавляться політикою і всім, що з нею пов'язано [1].

Ці цифри свідчать про практично повну байдужість молоді до майбутнього своєї країни. Втім, падіння інтересу до політики серед молодих людей реєструється не тільки в Україні, але і в цілому по всьому світу, так що тут держава йде в руслі загальних трендів. Навіть у "ситих" європейських країнах з високим рівнем життя останніми роками спостерігається доволі висока явка на виборах.

Наприклад, на останніх виборах президента Франції – майже 78% у першому турі та майже 75% у другому турі. На останніх парламентських виборах у Бельгії явка була більше 89%. У Нідерландах та Німеччині на минулорічних виборах до парламенту явка склала майже 82% і більше 76% відповідно.

Явка виборців в Україні є нижчою на цьому фоні. У 2010 році явка на президентських виборах у першому турі була близько 67%, а в другому – 69%. У 2014 році явка склала майже 60%. Байдужість до волевиявлення – причина того, що практично ніхто не розуміє, як вибори можуть змінити

конкретно його власне життя, життя його сім'ї, фінансове і матеріальне становище. Українці просто не вірять у зміни шляхом виборів [2].

Також грає роль чинник під умовною назвою «все куплено». Україна знає і пам'ятає безліч неймовірно брудних (останній приклад – недавні вибори в ОТГ) і корупційних виборчих кампаній і технологій, так що віра в те, що вибори взагалі здатні щось змінити, стрімко зникає.

Нарешті, остання причина низької явки – відсутність привабливих і підтримуваних кандидатів. «На манежі все ті ж», а тому немає сенсу приходити на вибори – ось думка пересічного українця. А після того, як з виборчого бюлетеня прибрали графу «проти всіх», показове ігнорування виборів стало чимось на зразок акта протесту.

Чому владі вигідна низька явка на виборах? З року в рік представники влади говорять про низьку явку і заявляють, що її потрібно піднімати, реально нічого при цьому не роблячи. Не проводиться практично ніякої інформаційно-роз'яснювальної роботи з потенційним виборцем, і перш за все з молоддю, хоча саме вона є майбутнім української держави[3]. Чому так? Відповідь дуже проста: тому що низька явка вигідна самій владі.

По суті, ми маємо справу з черговою політичною технологією, яка причому реально і успішно працює.

Українцям спеціально вселяють думку, що підсумок виборів відомий заздалегідь, що все визначено і немає сенсу навіть намагатися щось міняти. Само собою, це відбувається завуальовано і не безпосередньо.

Подібна технологія використовується виключно з однією метою: щоб люди, особливо молоді, не пішли голосувати. Адже чим менше явка виборців, тим більше шансів і можливостей для фальсифікацій і підтасовок результатів голосування. Але якщо людина прийшла на вибори, позначила кандидата в бюлетені і опустила документ у виборчу скриньку, то сфальсифікувати або яким-небудь чином підробити такий бюлетень стає практично неможливо [4].

Висновки

Таким чином, можна виділити три головні причини, через які українці ігнорують вибори:

1. Втрата віри в здатність щось змінити за допомогою виборів;
2. Впевненість, що волевиявлення громадян куплено з самого початку;
3. Відсутність гідних кандидатів і графи «проти всіх» як форми здійснення громадянського протесту.

Низька явка є вигідною для політичних технологій, адже чим вища явка, тим менше можливості сфальсифікувати, купити або підтасувати результати волевиявлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Всім сидіти вдома: чому низька явка на виборах вигідна владі. 2018. URL:<https://politeka.net/ua/reading/analytics/681143-vsem-sidet-doma-pochemu-nizkaja-javka-na-vyborah-vygodna-vlasti/> (дата звернення: 12.03.2019).
2. Следующего президента Украины выберут те, кто не определился. 2018. URL:<https://www.pravda.com.ua/rus/columns/2018/09/19/7192533/>(дата звернення: 12.03.2019).
3. Кириченко В. Політико-правова система України / В. Кириченко, Ю. Кириченко, Ю. Соколенко, 2017. 304 с.
4. Корнієнко В. О. Політичний ідеал як проблема вибору. *Людина і політика: український соціально-гуманітарний журнал*. 2001. № 2. С. 139–150.

Король Діана Сергіївна — студентка Факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, група 2ПІ-16Б, місто Вінниця, diana999anaid@gmail.com.

Корнієнко Валерій Олександрович — доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Korol Diana — Department of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, diana999anaid@gmail.com.

Valery Kornienko — Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: valkorney@gmail.com